Է ՏԱՐԻ 1866 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ 28 ԱՐԵՎ 4382 — Հ. Տ. 5 ԱՊՐԻԼ 1890 — Ն. Տ. 17 ԱՊՐԻԼ 1890 — ՀԻՋՐ. 27 ՇԱՊԱՆ 1307 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՎԱԿ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար՝ տարեկան գումար	160
» » կիսամեայ »	80
» » եռամսեայ »	40
Գաւառաց » տարեկան »	200
» » կիսամեայ »	100
Օտար երկիրներն տարեկան գումար	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուռ զրկուած յայտարարութեան համար ամբոյր տողի մը 6 կանգառ։ Հրատարակութեան գրասենեակ կամ գրաւոր դիմում է։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՈՐՈՒ ԲԱՑԵՑ
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Direction du journal ARKEVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5 ԱՊՐԻԼ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿ

Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարին կողմէ առ Ֆերտինանտ իշխան մատուցեալ տեղեկագիր մը կը հաւաստէ թէ իշխանապետութիւնը կարող է 120,000 օրք կատարելապէս սպառազինեալ ի հակատ հանել ի պահանջել հարկին։

Պուլկար կառավարութիւնը, նոր հրազէններու և փամփուշտներու հետ, մանաւանդ վիրաբուժական գործեաց և դեղորէից մեծաքանակ յանձնարարութիւններ ըրաւ յԵւրոպա, և որովհետեւ պուլկար բանակին համար տակաւին բաւական թուով բժիշկներ և վիրաբոյժներ չեն պատրաստուած, ոչ-զինուորական շատ մը բժիշկներ և վիրաբոյժներ ի հարկին բանակին մէջ ծառայութեան մէջ կոչելու համար կարգադրութիւններ ըրաւ։

ՎԻԼԻԵՌՈՒԻ ԹԱԳՈՒՀԻ՝ ԶՕՐԱՊԵՏ

Կը յիշուի թէ անցեալ տարի, Վիլհէլմ Բ. Կայսեր յԱնգլիա այցելութեան առթիւ, Վիլիեռիա թագուհին բրիտանական առաջնակարգ պատուակալ ծովակալի ասպիճան տուաւ Երիտասարդ Կայսեր, և սա ալ իր մօտը պատուակալ զօրապետ կարգեց Տլտոն հեծելազօրաց։

Վիլհելմ Բ., երբ առթիւը ներկայանար, մեծաւ սիրով կը հագնի իր անգլիացի ծովակալի ճոխ համազգեստ, և այս առթիւ շատ ալ կը հետաքրքրի ծովային գործերու։ Այս օրերս Գերմանիոյ Կայսրն ի Տարմշթատ պիտի երթայ յայցելութիւն Վիլիեռիա թագուհւոյն, և Լոնտոնի լրագրիք կ'ենթադրեն թէ Տրակոնաց զօրապետի համազգեստ մը կը կարուի թագուհւոյն համար, որ այն առնական զգեստը հագած պիտի ընդունի իր օգոստափառ թոռ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԵՂԾ ԴՐԱՄԱՏՈՄԵՐ

Ֆրանսայի Դրամատունը կը կարծէր թէ իւր նոր դրամատոմներուն կեղծն հանել անկարելի պիտի լինէր։ Բայց ինչպէս ամէն ճարտարութիւնք, դրամանենգներու ճարտարութիւնն ևս յոյժ յառաջացեալ է ժամանակս։ Այս օրերս Ֆրանսական հասարակութիւնը սրտաբեկութեամբ տեսաւ որ շատ մը կեղծ 50 ֆրանքնոց պարտատոմսեր ի հրապարակ եկած են, յար և նման նորերուն, այնպէս որ շատ դժուար է կեղծն հարազատէն որոշել։ Միայն թէ կեղծին թուղթը քիչ մը հատկէկ է։ Խարդախիչք դրամատոմսերու թիւերը գնելու մասին սիրալ հաշիւ մ'ըրած էին, և ա՛սպէս երեւան ելաւ իրենց ենդութիւնն։

ՀԱՄԱԿՐԱՆԱՑ ՑՈՅՑ ԱՌ ՊԻԶՄԱՐՔ

Համալուրկցիք շատ կը սիրեն ղՊիզմարք իշխան, որու ազգային ծաւալման քաղաքականութիւնը մեծապէս նպաստած է Համալուրկի անտեսական բարգաւաճման։ Համալուրկցիք իշխան Հնախարարապետին հրաժարման առթիւ հանդանակութեան մը ձեռնարկեցին նուէր մ'ընելու համար, և արտադրեալ գումարը բաւական եղաւ Ֆրիտրիխսրուէի անտառին և ապարակին կից ուրիշ երկու կալուածներ ևս գնելով իրեն նուիրելու համար։ Այս օրերս Համալուրկցւոյ կողմէ պատգամաւորութիւն մը Ֆրիտրիխսրուէ կ'երթայ՝ յիշեալ երկուց կալուածոց առացուցիչները պաշտօնապէս իշխանին մատուցանելու համար։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ցունաստան դժգոհ է Կրետէի գործոց վրայ վերջին Կապոյտ Տետրակէն։ Կապոյտ Տետրակներն հաճելի ընթերցանութիւն չեն միշտ։ Իրենց անձնական փորձով այպէս կ'բսեն Հելլէնք։ Աթէնքի կառավարութիւնն ևս չի ծածկեր իւր տհաճութիւն։ Մինչեւ իսկ Պ. Թրիքուփիս կ'ամբաստանէ եղեր զՊ. Պիլիոթի, Հանեայի անգլիական հիւպատոսը, թէ միակողմանի տեղեկագրերով սնալեցուցած է իւր կառավարութիւն։ Կը յիշուի թէ Պ. Պիլիոթի իւր տեղեկագրերով հաւանութիւն կը յայտնէր օսմ. իշխանութեանց ձեռք առած միջոցներուն, և չափազանցեալ կը գտնէր Աթէնքի կրետացի գաղթականաց հրատարակած յուզիչ պատմութիւնները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳԻՐԾԵՐ

Փրէֆեռոֆէնի Վէսնիկ, Փեթերպուրկի պաշտօնաթերթը, կը ծանուցանէ թէ վերջին գէպքերու հետեւանօք զանազան հանգանակներէն կարգ մը ուսանողք տարամիտուած են։

Այս ինդրոյ առացած կարեւորութեան բերմամբ, Եռսրոյ Ղրիմական գործոց հայազգի նախարար կոմս Իվան Տավիտովիչ Դելիանով հրաժարական տուեր է, և իրեն պիտի յաջորդէ լեհազգի զՊ. Բոգդանովիչ, վերատեսուչ Տորպատի կրթական շրջանակին։

Այս զՊ. Բոգդանովիչ Ռուսաց համակրանքը շահած է՝ նախաձեռնարկ լինելով Լեհաց և Պալթիկեան դաւառաց կրթական առանձնաշնորհութիւնները կրճատելու և կրթութիւնն ըստ կարելւոյն ռուսացնելու։ Սորա հետեւող կրնայ համարուիլ Պ. Եանովսքի, Կաւկասոյ կրթական շրջանակին հանրաժանօրհ վերատեսուչը։ Կ'ըսուի թէ Պ. Եանովսքի հետամուտ էր Կոմս Դելիանովի պաշտօնին։

Կրթական վերատեսչութեան ասպարէզը շատ կարեւոր է ռուս պաշտօնատարաց համար, որոց ռուսացուցման եռանդին չափը կուտայ։ Պառոն Նիքոլայի, Աշէռէյի մէջ հրատարակեալ իւր Տեղեկագրոյն համաձեալ Պ. Նիկոլայի, իւր պաշտօնական յառաջիմութեան ասպարէզն սկսած էր Կաւկասոյ կրթարանաց վերատեսչութեամբ, նախ քան զՊ. Եանովսքի Միխայլովիչ Նէվերով, որոյ յաջորդն է Պ. Եանովսքի, որ իւր կրթական ռուսաձաւալ ուղղութեամբ մինչեւ հակակրելի եղած է կաւկասեան ազգաց մէջ։

Պ. Եանովսքիի կրած հակակրանքն ո՛չ նուազ պատճառ եղած է կ'ըսուի Տոնուսքով Քորսաքով իշխանին Կաւկասոյ կուսակալութենէն հրաժարեցուցման։

ՌՈՍԹՈՒԹ

Զօրավար Ֆոն Բոգրիվի, Գերմանիոյ նոր նախարարապետն, իւր անդրանիկ ճառն արտասանեց Բրուսիոյ Երեսփոխանութեան։ Ժողովին առջեւ, որպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, և մի քանի օրէն առթիւ պիտի ունենայ բովանդակ Գերմանիոյ Երեսփոխանութեան (Ռայխսթակին) առջեւ իւր հայեացքը պարզելու օրուան խնդրոյ վրայ, ինչպէս՝ Երբեակ Նիզակցութեան պահպանումն, որ վտանգեալ կ'երեւէր Պիզմարքի իշխանի անկմամբ, զինուորական նոր վարկերու պահանջումի գերման բանակին թնդանօթներն ուսեցնելու համար, և ուրիշ վարկեր՝ գաղթական ծառայման համար։

—Ռայխսթակի ընտրութեանց մէկ մասն անորոշ մնացած էր, որովհետեւ քանի մը երեսփոխանք քանի մը շրջանակներէ միանգամայն ընտրուած էին, որով նոր ընտրութիւններ կատարել հարկաւոր եղած էր։ Այս մասնակի ընտրութիւնք ևս անցեալ շաբթուն մէջ կատարուելով, Գերմանիոյ Երեսփոխանական վերջնական կազմութիւնը սա է։

Զուտ Պահպանողականք 72. Կայսերական կամ Ազատ Պահպանողականք 19. Ազգային կամ չափաւոր Ազատականք 43. Արմատականք 67. Ժողովրդական (ոչ-ընկերվարական) կուսակցութիւն 10. Կաթոլիկք կամ Կենտրոնականք 107. Լեհք 16. Նէյֆ. Եարտ կուսակցք Հանովերի վաղեմի հակաբրուսիական թագաւորութեան 11. Ընկերվարականք 35. Հակահրէականք 5. Դանիացի 1. Ալզաս-Լոռենցիք 10, և Անկախ, կամ ո՛չ մէկ կուսակցութեան պատկանեալ 1։

—Կոմս Հէրպերտի Պիզմարք վերջապէս մեկնեցաւ Պերլինէ և ի Ֆրիտրիխսրուէ իւր հօր քով գնաց։

ՍԹԷՆԻ ԵՒ ԷՄԻՆ

Գերմանք այժմ կ'տեսանեն զՊ. Սթէնլի թէ Գերմանիոյ հակառակ շարժած է, չանալով Համդալ Էմին փաշան որ Ափրիկէի Հասարակածային գաւառաց կուսակալ լինի ընդ իշխանութեամբ Արեւելեան Ափրիկէի բրիտանական ընկերութեան։ բայց Էմին փաշա, ճշմարիտ Գերման, յանձն չէ առած գործիք լինել իւր ազգին շահուց դէմ ուղղեալ ձեռնարկութեանմը, և ժամանակ մը փարանամիտ մնալէ ետք, ի վերջոյ իւր ազդայնոց յարած է։ Ուրեմն, կ'ըսեն Գերմանք, Անգլիացիք սեղ չունին Էմին փաշան քննադատելու կարծեցեալ ապերախտութեան համար։ Շատ շատ Անգլիացիք կրնան ցաւիլ որ իրենց հակադերման մէկ հնարքն ի դերեւ եկած է Էմին փաշայի պարկեշտութեան շնորհիւ։

Այս ինդիր այս օրերս շատ կը ծծուի Գերմանիոյ մէջ, ուր Պ. Սթէնլիի դէմ կծու բաներ կը գրուին, իբր թէ սոսկ շահասիրդիր և եսասէր դիտումներով գացեր է Էմին փաշան ազատելու, որ իրմէ օգնութիւն չէր խնդրեր, և փոխարէն չեր իւր ձեռամբ ազատուելու։

Միւս կողմէ, Պ. Սթէնլի ջերմեռանդ համակրանօք ընդունուեցաւ ի Պրիսթոլի Խաչագրաց կողմէ, սանձալով նոյն ինքն Ուսկերթօ թագաւորին և Պ. Բրիսիի խնդակցութիւններն իւր մեծագործութեանց համար։ Ֆրանսացիք վարանեալ մնացած են Պ. Սթէնլիի և Էմին փաշայի միջեւ։ Առաջ, սոսկ ֆրանսական տեսութեամբ, չէին համակրեր Պ. Սթէնլիի, որովհետեւ Ափրիկէի ներսերն Անգլիայոց փառասիրման հաշտ աչօք չեն կրնար նայիլ։ Բայց յորմէ հետէ Էմին փաշա Գերմանաց անենտատուր եղաւ, Ֆրանսացիք Էմին փաշան ևս շատ չեն կրնար գովել։

Մ-ԷՆ Ա.ԷՐԼԷ. այս անունը կը կրէ Պ. Սթէնլիի երկհատոր նոր գիրքն, որ այս օրերս կը հրատարակուի, և որով կը պատմէ իւր վերջին ուղեւորութիւն Ափրիկէի կենդրոնական անտառներուն մէջ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԵՒԵՄՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի երկու թղթակցաց և գերման թղթակցի մը Իտալիայէն արտաքսման պատճառը սա էր թէ, Իտալիոյ Երեւմտեայ վիճակին վրայ յոյժ անենպատ լուրեր հրատարակելով, Ֆրանսա կը հասցնէին զերեռնք հիւրընկալող երկրին գանձային վարկին։ Բայց, կ'ըսէ Թայմսի Փարիզեան թղթակիցն, եթէ Պ. Քրիսպի ուզէ այս աննպաստ տպաւորութիւնները արգելուլ, հոսանքի մէջ թող թակցց չի մնար։ Եւրոպական և անտեսական բարեկորոգման կարգին մէջ Իտալիոյ նախարարապետին կողմէ միակ նպաստաւոր անօրինութիւն մը շատ աւելի օգտակար կը լինէր երկրին եւրոպական վարկը պահպանելու քան բոլոր թղթակցաց միահաղոյն արտաքսումը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆՈՒԲԻ ՎՐԱՑ

Պուլկար կառավարութիւնն յոյժ կարեւոր պարմանագիր մը կնքեց Ռումանիոյ կառավարութեան հետ՝ հակողութիւն ի գործ դնելու համար Դանուբի երկայնութեամբ գտնուող քաղաքաց և գիւղերէից մէջ բնակեալ կասկածելի մարդոց վրայ։ Յեռ այսորիկ իրրեւ քաղաքական դաւադիր իրաւամբ կասկածեալ ամէն անձինք պիտի արդիլուին այս գետեզերեայ և սահմանակից վայրերու մէջ հաստատուելէ։ Այս պարմանագիր եթէ ճշգիւ գործադրուի, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ գետեզերեայ վայրք կը մաքրուին շատ մը չարագործ գաղթականներէ ու գործիչներէ, որք համասլաւեան մնամխրոց ծախուած են։ Այս պարմանագրոյ ստորագրումն իսկ ապացոյց է թէ Պուքրէշի կառավարութիւնը կը փափաքի ձեռքէն եկածն ընել ի պահպանութիւն բարեկարգութեան ի Պուլկարիա։ Յուրակոյս չկայ սակայն թէ Ռուսիա դոհ չպիտի մնայ։

ԲԱՆԱԼՈՍՈՒԹԻՒՆ ԷԼԻԶԱՊԷԹ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ

Պուլկրէշի Ակադեմիան իւր հաստատման քսանհինգամեակը տօնեց հանդիսաւոր նիստով մը, որուն ներկայ էին կարող թագաւոր, Էլիզապէթ թագուհին և գահաժառանգ Ֆերտինանտ իշխան։

Նիստը բացաւ թագաւորն, որ ծանոյց թէ Ռումանիոյ թագուհին (Քարմէն Սիլվա գրական անուամբ հանրածանօթ գրագիտուհին) իւր վերջին գործերէն մին պիտի կարդայ ժողովոյն։

«Կարծեմ առաջին անգամն է որ թագուհի մի խօսք կ'առնու գիտնական ժողովոյ մը առջեւ, ըստ թագաւորը։ Բայց բարեգուշակ նշան մ'է այս, որովհետեւ Ակադեմիան իւր «արծաթեայ ամենանուիրեալ» կը տնէ այսօր։»

Թագուհին ապա խօսեցաւ սապէս։

«Մի քանի օր յառաջ, Ափոգեմիոյ պատուարժան անդամք խնդրեցին որ քանի մը խօսք արտասանեմ այս աւուր հանդիսական գումարման մէջ։ Իրենց պատասխանեցի Ս. Գրոց խօսքն յիշելով։ «Կանայք պարարին լռութիւն պահել տաճարին մէջ։ Հիմա խօսք առնելով հոս՝ կարծիքս չեմ փոխեր։ Իմ հաստատ զգաստարս է միշտ թէ կնոջ մը գործն կեանքն իւր ընտանեկան յարկին նուիրական սահմաններէն դուրս պէտք չէ ելնէ։ որովհետեւ ո՛չ ուրեք իւր ծայն այնքան քաղցրանուագ չի հնչեր որշտի իւր ընտանեկան յարկին ներքեւ, իւր զաւակաց մէջտեղ։

«Բայց հանոյ թուած է Աստուծոյ՝ ընդարձակել իմ բնտանեկան յարկիս սահմանները մինչեւ Ռումանիոյ ամենայն ազգաց սիրտերը։ Բայց համակերպութեամբ պիտի կրնս քու պատիժդ, քանի որ յանցանքդ խոստովանած ես եւ կը յուսամ ի տէր։ Լաւագոյն է երկրիս վրայ քաւել մեղքդ քան յաւիտենականութեան մէջ։

Երկրը կրնար դեռ աւելի խօսիլ։

Լա Հէոյն մոռիկ չէր ըներ։

Բան մը միայն կը կրկնէր, զարհուրած։ թէ իր խոստովանութիւն անօգուտ էր, քանի որ չպիտի կրնար զինքը ազատել իր սիրազործութեան պատճառաւ կրելիք պատիժն։

—«Մեղայն արտասանէ՛, ըսաւ քահանայն։

—Ո՛հ, պարոն երէց, չատոնց ի վեր մոռցած եմ։

—Ուրեմն ես ըսեմ եւ դուն հետեւէ՛ իմ խօսքերուս, գանոնք կրկնելով։

Եւ քահանայն սկսաւ ըստ իր սովորութեան, արտասանել ցած ձայնիւ։

Յետոյ, երբ աւարտեց, արձակուսաւաւ։ Լա Հէոյն մոռիկ կ'ընէր գլուխը կախած, ձեռքերը միացուցած։

Երբ խոստովանանքը լմնցաւ, Լա Հէոյն ոտքի ելաւ։

—Ապաշխարանք չէ՞ք դներ, պարոն երէց։

—Ոճիրդ այնքա՛ն մեծ է, տղիկս, որ չեմ կրնար քաւել տալ զայն Միակ ապաշխարանքդ է երթալ խոստովանիլ դատաւորին։

—Ուրեմն ինչպէ՞ս թոյլ կուտաս որ ամբաստանեն զինքը։

—Ո՛հ, պարոն երէց, չատ չ'անցած երեւան պիտի ելլէ անոր անմեղութիւնը։

—Ինչի՞ն գիտես։

—Այնպէս կը կարծեմ, վասն զի ապացոյց չիկայ։

—Ընդհակառակն ապացոյց մը կայ և շատ սոսկալի։ այդ պանքոտներն ուսկից ձեռք անցուցած ըլլալը չպիտի կրնայ ըսել։

—Ինչպէ՞ս չէ, պարոն երէց, այդ բանը յայտնած է արդէն։

—Այն ատե՞ն։

—Ես զգուշական միջոցներ ձեռք առած էի։

Եւ Լա Հէոյն սկսաւ պատմել, միամտարար ու անամբարար, թէ ի՞նչ խորամանկ միջոցներ դիմած էր Միռա-Մօռը խաբելու համար։

—Երիկս այնպէս կը հաւատայ թէ ասոնք գետնէն գտնուած պանքոտներ են, պարոն երէց։ Ու մինչեւ վերջն այս յայտարարութեան վրայ պնդելէ ուրիշ միջոց չունի, քանի որ ինքն իսկ է զայն գրտնողը։ Ուրեմն ինձ համար վախու բան մը չիկայ պարոն երէց։

Երկրը լռութիւն կը պահէր, այդքան անզգամութենէն զարհուրած, զարհուրած միանգամայն այն յայտնութենէն զոր դիպուածն ընել տուած էր յանկարծ, խոստովանութեան անքակտելի գնդոյն ներքեւ։

Նոյն հարցուց։

—Այս է բոլոր բանը։

—Այս՝ պարոն երէց։ Կարծեմ բաւական բան էր։

—Այս ոճիրը գործելուդ վրայ զղջացած ես։

—Ո՛հ, այո՛, պարոն երէց։ Ժամանակիս մը ի վեր շատ մտատանջութեան մէջ եմ։ Ալ ո՛չ կը քնանամ, ո՛չ կը խնդամ։

Եւ յանկարծ իր զառանցանքէն բռնուելով վերսին։

—Ամենքը շրջապատած են զիս, նեղացած են եւ ա՛յն տեղն միայն օձիքս պիտի թողուն երբ ամբաստանս ալ բանտ մտնեմ ես ալ։ Բայց ես բանտ չպիտի երթամ, այնպէս չէ՞ պարոն երէց, քանի որ խոստովանեցայ։ Ալ հիմակ վախու բան մը չունիմ։

—Եթէ անկեղծ սրտիս կը զղջաս այդ ահեղի ոճիրը գործելուդ վրայ, Աստուած թողութիւն պիտի շնորհէ քեզ իմ բերնով։

—Ինձ թողութիւն պիտի շնորհէ՞ Ուրեմն կը զղջամ, պարոն երէց։ Արդէն կը տեսնէք թէ զղջալն ուրիշ ընելիք չունիմ, քանի որ այդ գողութենէն ու սպանութենէն ո՛չ մէկ շահ կը մնայ ինձ այս ժամուս։ Այդ ինը հազար Ֆրանքը միայն ունէի եւ զանոնք ալ ձեռքէս առին։ Ուրեմն ալ ոչի՛նչ ունիմ, ոչինչ։ Ուրեմն կը զղջամ։

Տարօրինակ զղջացող մնն էր Լա Հէոյն, ըսինք արդէն։ Իր ընթացքին մէջ քիչ մը յիմարութիւն կար ու բարոյական գիտակցութեան կատարեալ պակասութիւն։

—Եթէ Աստուած կը ներէ քու զղջմանդ,—եւ եթէ զղջումդ անկեղծ է,—սյուսէնանդերմ ես չեմ կրնար ազատել զքեզ մարդոց պատիժէն։ Դու պատժոյ մը արժանի ես։ Քու զղջումդ, ինչ որ ալ ըլլայ, եւ թողութիւնը զոր կուգամ տալ քեզ, չեն կրնար արգելուլ այդ պատիժը, եթէ մարդիկ իմանան քու ոճիրդ։ Բայց համակերպութեամբ պիտի կրես քու պատիժդ, քանի որ յանցանքդ խոստովանած ես եւ կը յուսամ ի տէր։ Լաւագոյն է երկրիս վրայ քաւել մեղքդ քան յաւիտենականութեան մէջ։

Երկրը կրնար դեռ աւելի խօսիլ։

Լա Հէոյն մոռիկ չէր ըներ։

Բան մը միայն կը կրկնէր, զարհուրած։ թէ իր խոստովանութիւն անօգուտ էր, քանի որ չպիտի կրնար զինքը ազատել իր սիրազործութեան պատճառաւ կրելիք պատիժն։

—«Մեղայն արտասանէ՛, ըսաւ քահանայն։

—Ո՛հ, պարոն երէց, չատոնց ի վեր մոռցած եմ։

—Ուրեմն ես ըսեմ եւ դուն հետեւէ՛ իմ խօսքերուս, գանոնք կրկնելով։

Եւ քահանայն սկսաւ ըստ իր սովորութեան, արտասանել ցած ձայնիւ։

Յետոյ, երբ աւարտեց, արձակուսաւաւ։ Լա Հէոյն մոռիկ կ'ընէր գլուխը կախած, ձեռքերը միացուցած։

Երբ խոստովանանքը լմնցաւ, Լա Հէոյն ոտքի ելաւ։

—Ապաշխարանք չէ՞ք դներ, պարոն երէց։

—Ոճիրդ այնքա՛ն մեծ է, տղիկս, որ չեմ կրնար քաւել տալ զայն Միակ ապաշխարանքդ է երթալ խոստովանիլ դատաւորին։

Սերպիոյ մայր-թագուհին Օտեսա բնակեալ իւր հօրաքրոջ ուղղած է նամակ մը, որոյ հետեւեալ հատուածը կը կարդանք Սանդարդի մէջ։

«Քանիցս պատուիրեցի խնամակալներուն՝ թոյլ չտալ որ անձինք ոմանք ոգեւոր ըմբոստութիւնք խմեն և ծիսեն ի ներկայութեան պատանի Թագաւորին և դէշ օրինակ տան նմա։ Վերջերս խնամակալներն արտօնութիւն տուին ես ինքս ուղղելու իմ զաւկիս դատարակութիւնն։ Այս յանդգնութեան համար մեծամամբ պարտական եմ Զարին որ խնամակալներուն խորհուրդ տուաւ այս արտօնութիւնն ինձ շգլանալու։»

Նոր թագաւորն Սերպիոյ մասին հետաքրքիր օրինակ կրնայ լինել շատ մը մայրերու, և ընդհանրապէս շատ մը ծնողներու, որք փոյթ չեն ըներ չար օրինակներ տալու իրենց զաւակաց, թող տալով որ ի ներկայութեան իրենց զաւակաց արքեան և անվայել խօսակցութիւններ կատարեն ընտանեկան բաներեամբ։ Այս յառաջադիմութիւնք տղայոց մտքին մէջ այնքան հաստատ կը տպաւորին որ յետոյ ամէն խրատք և ջանք անզօր կը լինին արմատախիլ ընել զայնս։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳՆ

Իտալիոյ գահաժառանգն Ալբերտ Ուրբաթ օր Պաթում հասնելով Սուլթանէն կայսերական զրօսանաւով, նամատոյցին վրայ ընդունուեցաւ ռուս իշխանութեանց և Իտալիոյ և Թուրքիոյ հիւպատոսաց կողմէ։ Հետեւեալ օրն իւր ճամբան շարունակեց դէպ ի ի Թիֆլիս, ուր Վրաց մէկ հին վանքը պիտի այցելէ։ Անտի Թիֆլիզ եւ Պաքու պիտի երթայ։

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Անցեալները ծանուցինք Անգլիաստանեան տպագրական և հրատարակչական ընկերութեան մը եռանդութիւնն ի Լոնտոն, նախագահութեամբ Լորտ Բեաքսֆիլտին, նպատակ ունենալով միացնել և բանեցնել Վիեննայի տպագրական, հրատարակչական, թղթագործական և այլ նմանօրինակ դիւրաւոր հաստատութիւններն ու գործարանները։

Այս մեծ ձեռնարկութեան մասնակցող անգլիացի դրամատէրք այժմ իսկ ի Վիեննա կը գտնուին, ուր պէտք եղած կարգադրութիւնները կ'ընեն։ Պահ մը Վիեննայի փոքր գործարանատերց կողմէ ընդդիմութիւն կար, բայց հիմա վերջ գտած է։ Դրամն ամէն բանի կը յաղթէ, և այս նորակազմ ընկերութիւն տեսակին մէջ ամենէն հարուստն է։ Աստրեան կառավարութիւնն ևս հաշտ աչօք կը նայի այս ձեռնարկութեան, զոր իւր հովանաւորութեան ներքեւ առած է։

—Անցեալ շաբթուն մէջ զգուշութիւն մը բուռն սրտայուզութիւն պատճառեց ի Վիեննա։ Երեւելի աւստրիացի ռազմագէտ Ռատեցքի Մարեշալին 1850ին Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր և աւստրեան բանակին կողմէ ընծայեալ մարեշալական գաւազանը գողցուեցաւ

— 122 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱԴՈՆ ՁՈՒՐՈՒՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երէցն ոտքի եկած էր ու թաշկինակովը կը սրբէր քրտինքով ողողուած ճակատը։

Այլևս չէր խորհեր թէ ինք այնտեղ նոյն դիրքն ունենալ պարտ էր ինչ որ ունէր խոստովանարանին մէջ, թէ ծանրախոհութիւնն ու արժանապատուութիւնը պահելու էր, չէր խորհեր թէ Լա Հէոյն իր երեսը կը նայէր։

Կը մոռնար իր քահանայական պաշտօնը։

Եւ կը յիշէր միայն այն խօսքեր զորս իրեն ըսած էր հայրը՝ մահուան անկողնոյն մէջ, թէ պէտք է Ռընօսիլեան տալ, վասն զի թշուառականին մէկն էր այդ մարդ։

Կը յիշէր նաև թէ իր մայրն այդ մարդուն զոհ գացած էր,—տխուր պատմութիւն որուն մանրամասնութեանց անտեղեակ էր ու վերջաւորութիւնը միայն իմացած։

Ա՛հ, Իւրպէն որչա՛փ իրաւունք ունէր ասելու։

Եւ վերջին մտածումը, միւսներէն աւելի սոսկալի և վհատեցուցիչ, ծայրայեղութեան հասուց իր յուզումն։—Այդ մտածման պատճառաւ ոտքի եկած էր յանկարծ, աչքերը մոլորուն, և սիրտն անկութեամբ լի։

Այդ մարդն իր հայրն էր։

Իրաւ է թէ ոճրի մը արդիւնք էր այդ հայրութիւն։

—Բայց Վիրժինի Լաթուշը կախուած գտան, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, պարոն երէց, հարկ էր ճըշմարտութիւնը ծածկել։ Ուստի ձեռքերնուս եկածն ըրինք կարծեցնել տալու համար թէ պառաւն անձնասպան եղած էր։ Նախ և առաջ յաջողեցանք։ Բայց յետոյ բժիշկներն եկան որք յստակ կերպով հակըցան եղելութիւնը։ Անոնցմէ զատ Մարկաքսն կար, այդ անիծեալ Մարկաքսն։ եթէ ինքը չլլար, բան մը չպիտի գիտցուէր։ Ինքն էր փոքրիկ Ֆալօն գտնողն և հարցաքննիչ դատաւորին տանողն։ Ինքն էր զմեզ ամենքս խարողը, մեր վրայ լրտեսողը։ մեր ո՛չ մէկ շարժումն, ո՛չ մէկ նայուածքն ուշադրութենէ չէր վրիպեցուներ, և վերջ ի վերջոյ երեւան հանեց թէ այն պանքոտներն որոցմով մեր նոր գնած հողին գինը վճարած էր Միռա-Մօռ Սիւլլի նոտարին՝ Քուրաժոյի տուընէն գողցուած պանքոտներուն թիւերը կը կրէին։

—Քու ամուսինդ ի՞նչ դեր ունեցաւ այս ոճրին մէջ։

—Ոչինչ, պարոն երէց, բացարձակապէս ոչինչ։

—Ուրեմն ինչպէ՞ս թոյլ կուտաս որ ամբաստանեն զինքը։

—Ո՛հ, պարոն երէց, շատ չ'անցած երեւան պիտի ելլէ անոր անմեղութիւնը։

—Ինչի՞ն գիտես։

—Այնպէս կը կարծեմ, վասն զի ապացոյց չիկայ։

—Ընդհակառակն ապացոյց մը կայ և շատ սոսկալի։ այդ պանքոտներն ուսկից ձեռք անցուցած ըլլալը չպիտի կրնայ ըսել։

—Ինչպէ՞ս չէ, պարոն երէց, այդ բանը յայտնած է արդէն։

—Այն ատե՞ն։

—Ես զգուշական միջոցներ ձեռք առած էի։

Եւ Լա Հէոյն սկսաւ պատմել, միամտարար ու անամբարար, թէ ի՞նչ խորամանկ միջոցներ դիմած էր Միռա-Մօռը խաբելու համար։

—Երիկս այնպէս կը հաւատայ թէ ասոնք գետնէն գտնուած պանքոտներ են, պարոն երէց։ Ու մինչեւ վերջն այս յայտարարութեան վրայ պնդելէ ուրիշ միջոց չունի, քանի որ ինքն իսկ է զայն գրտնողը։ Ուրեմն ինձ համար վախու բան մը չիկայ պարոն երէց։

Երէցը լռութիւն կը պահէր, այդքա՛ն անզգամութենէն զարհուրած, զարհուրած միանգամայն այն յայտնութենէն զոր դիպուածն ընել տուած էր յանկարծ, խոստովանութեան անքակտելի գնդոյն ներքեւ։

Նոյն հարցուց։

—Այս է բոլոր բանը։

—Այո՛ պարոն երէց։ Կարծեմ բաւական բան էր։

—Այս ոճիրը գործելուդ վրայ զղջացած ես։

—Ո՛հ, այո՛, պարոն երէց։ Ժամանակիս մը ի վեր շատ մտատանջութեան մէջ եմ։ Ալ ո՛չ կը քնանամ, ո՛չ կը խնդամ։

Եւ յանկարծ իր զառանցանքէն բռնուելով վերսին։

—Ամենքը շրջապատած են զիս, նեղացած են եւ ա՛յն տեղն միայն օձիքս պիտի թողուն երբ ամբաստանս ալ բանտ մտնեմ ես ալ։ Բայց ես բանտ չպիտի երթամ, այնպէս չէ՞ պարոն երէց, քանի որ խոստովանեցայ։ Ալ հիմակ վախու բան մը չունիմ։

—Եթէ անկեղծ սրտիս կը զղջաս այդ ահեղի ոճիրը գործելուդ վրայ, Աստուած թողութիւն պիտի շնորհէ քեզ իմ բերնով։

—Ինձ թողութիւն պիտի շնորհէ՞ Ուրեմն կը զղջամ, պարոն երէց։ Արդէն կը տեսնէք թէ զղջալն ուրիշ ընելիք չունիմ, քանի որ այդ գողութենէն ու սպանութենէն ո՛չ մէկ շահ կը մնայ ինձ այս ժամուս։ Այդ ինը հազար Ֆրանքը միայն ունէի եւ զանոնք ալ ձեռքէս առին։ Ուրեմն ալ ոչի՛նչ ունիմ, ոչինչ։ Ուրեմն կը զղջամ։

Տարօրինակ զղջացող մնն էր Լա Հէոյն, ըսինք արդէն։ Իր ընթացքին մէջ քիչ մը յիմարութիւն կար ու բարոյական գիտակցութեան կատարեալ պակասութիւն։

—Եթէ Աստուած կը ներէ քու զղջմանդ,—եւ եթէ զղջումդ անկեղծ է,—սյուսէնանդերմ ես չեմ կրնար ազատել զքեզ մարդոց պատիժէն։ Դու պատժոյ մը արժանի ես։ Քու զղջումդ, ինչ որ ալ ըլլայ, եւ թողութիւնը զոր կուգամ տալ քեզ, չեն կրնար արգելուլ այդ պատիժը, եթէ մարդիկ իմանան քու ոճիրդ։ Բայց համակերպութեամբ պիտի կրես քու պատիժդ, քանի որ յանցանքդ խոստովանած ես եւ կը յուսամ ի տէր։ Լաւագոյն է երկրիս վրայ քաւել մեղքդ քան յաւիտենականութեան մէջ։

Երկրը կրնար դեռ աւելի խօսիլ։

Լա Հէոյն մոռիկ չէր ըներ։

Բան մը միայն կը կրկնէր, զարհուրած։ թէ իր խոստովանութիւն անօգուտ էր, քանի որ չպիտի կրնար զինքը ազատել իր սիրազործութեան պատճառաւ կրելիք պատիժն։

—«Մեղայն արտասանէ՛, ըսաւ քահանայն։

—Ո՛հ, պարոն երէց, չատոնց ի վեր մոռցած եմ։

—Ուրեմն ես ըսեմ եւ դուն հետեւէ՛ իմ խօսքերուս, գանոնք կրկնելով։

Եւ քահանայն սկսաւ ըստ իր սովորութեան, արտասանել ցած ձայնիւ։

Յետոյ, երբ աւարտեց, արձակուսաւաւ։ Լա Հէոյն մոռիկ կ'ընէր գլուխը կախած, ձեռքերը միացուցած։

Երբ խոստովանանքը լմնցաւ, Լա Հէոյն ոտքի ելաւ։

—Ապաշ

Վիեննայի թեղանոթարանի թանգարանէն։ Ցայժ զեղակերտ և թանկագին բան մ'էր այս գանձան, համակ ոսկի, արծաթի և ադամանդաւոր, խորհրդաւոր նկարներով։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Հետեւելով Անգլիոյ օրինակին, Վիեննայի կառավարութիւնը Սոֆիոյի կառավարութեան հետ բանակցութեան մտաւ առեւտրական պայմանագրոյ մը կնքման համար, առանց ո՛ և է միջնորդութեան։ Ցարանում և Ռուսիա այս բանս օրինաւոր չեն համարիր, քանի որ, կ'ըսեն, օրինաւորապէս հաստատեալ կառավարութիւն մը չկայ ի Սոֆիա։

Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Անդրկովկասեան Նորագրմ Նահանգին ռուս կուսակալն հրաւիրեց Պուխարայի Էմիրն և Խիվայի Խանը դալիրեն հետ տեսակցիլ ի Թաշքէնտ։ Թշնամի Վիեննայի Թղթակիցն այս առթիւ դիտել կուտայ թէ երկու-երեք տարի յառաջ այսպիսի դիմումներ մը եղեր կրնար պատճառել Անգլիա։ բայց 1886էն ի վեր անգլ։ կառավարութեան Հնդկաստանի տեսմանադլուխը պաշտպանելու համար ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ, Անգլիա հիմակ հոգ չունի թէ երկու։ Ասիոյ քանի քանի իշխանք կը համախմբին ռուս կուսակալի մը նախագահութեան ներքեւ, Հնդկաստանի վրայ յարձակելու միջոցներուն նկատմամբ խորհելու։

Փրոֆ։ Վամբերի, մաճառ արեւելագէտն, այժմ կը հաստատէ թէ վերջին ձգնաւ տարւոյց ասկ մեզ ընդհանրի ռազմագիտաց աշխատութիւնք ըստ ամենայնի ապահոված են Հնդկաստանի սահմանագլուխները ռուսական յանկարծակի յարձակման մը դէմ։

«ՀՈՒԱՅԹՋԱՓԼԻ ՆՈՐ ՈՃԻՐՆ»

Իրաւունք ունինք կասկածելու Թուրքիոյ պատմութեան վրայ, որ ի Լոնտոն Հուայթջափլի նոր ոճիր մը կը ծանուցանէր։ Լոնտոնի լրագիրք այնպիսի բան մը չեն գրեր, և սատ գուած է թէ Թուրքիոյ մը գործած է։ Այնպիսի ահեղի ոճիր մը ա՛չ թէ ի Լոնտոն այլ ի Միաց։ Նահանգս Մասիանա հանգնդին Հէլէն քաղաքին մէջ տեղի ունեցած է, ուր չենցի գպրոցական մը խոլոգած է անպարիս։ կին մը, յար եւ նման «Որոշայնահատ ծաբի» նոզկալի մէթոտին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգային Սահմանադրութեան երեսներորդ տարեդարձը փայլեցուցանելու համար, Ազգ։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կարգադրեր մասնաւոր մը կազմած է, որ յառաջիկայ ուրբաթ օր իր առաջին նիստը պիտի ունի Հայ տարբերութեան գրասենեակին մէջ ի Մեծ Նոր Խան։

Այս տարի թէ՛ Հանրաբանան ասնն և թէ՛ Սահմանադրութեան տարեդարձն տրտասաւոր չըսէ պիտի կատարուին Հիւանդանոցի պարտիզին մէջ, թէ՛ Նորոգ կատուցեալ շինութեանց պատճառաւ, և թէ՛ հնարիւ պարտիզին ընդարձակութեան և ճոխացման, Վսեմ։ Կարապետ պէյ Գարաքէհեայի նուիրած փեղ հազար ծառերովը, դրու կը կարգադրէ ճարտարզարտիզպան Մեծ։ Մկրտիչ էֆ։ Էնդարէեան։

Դպրոցական Տիկնանց Ընկերութիւնը գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ վերջին անգամ իրեն անդամակցած են Աղնուափայլ Տիկին Վասիլուհի Զ։ Զոփուրեան, Վսեմափայլ Օրիորդ Ա։ Բաբքսիա Վահան, և Աղնուափայլ Օրիորդ Բարիս Կոգան՝ որ միանգամայն սոսնձեցած է Ընդհանուր ժողովոյ ատենադպրութեան պաշտօնին։

Յառաջիկայ Նոր Կիւրակէ օրն Ս։ Եկեղեցւոյս տարեդարձը լինելով Ամեն։ եւ Բաձարաշնորհ Տ։ Տ։ Խորէն Ս։ Պատրիարք Հայրը Ս։ Պատարագ պիտի մատուցանէ Ազգային անդուգական բարերար և Ս։ Եկեղեցւոյս հիմնարկութեան սիրելի հոգաբարձու Պէշիկեան Յարութիւն Հոգ։ այն ի հանգիստ։

Ի դիմաց Թաղ։ Խորհրդոյ Գումարաւի դրսի Ս։ Յարութիւն եկեղեցւոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

Գ։ Յ։ ԱՅԷՄԵԱՆ — ՍՏԵՓԱՆ ՅՈՒԷՆԵԱՆ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ։ ՍԷԼՎԱՃԵԱՆ

Հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ։

Անցեալ շաբաթ օր տեղի ունեցաւ հանգուցեալ Յակոբ Էֆ։ Սէլվաճեանի թաղման սիւռ արարողութիւնն ի ներկայութեան Ամեն։ Խրմեան Հայրերի, Գեր։ Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի և այլ եկեղեցականաց։

Հանգուցեալն հազիւ 46 տարեկան՝ այն համակրելի ու առուգագեղ դէմքերէն մին էր որոյ յանկարծական անհետին այնքան դառն կսկիծ կ'ազդէ որքան խոր ապշութիւն։

Յակոբ Էֆ։ Սէլվաճեան, թէ՛ հրապարակիս գլխաւոր տանց հետ ունեցած գործակցութեամբ և թէ իր անհատական գործառնութեամբ, գործունեայ, կարգապահ ու արդիւնաբեր վաճառականի հատատաուն համբաւ չունայ և ընդհանուր համակրանք ա։ եղած էր իրեն համար։

Իւր եւրոպական կրթութեամբ, բնատանեաց պատուական հայր, հմուտ վաճառական, զուիցերացի վաճառականի տիպ։ ը կը տիրեց էր։

Ընկերական մարդ, և չարտոնանալով նոր ուղղեան, այն հազուագիւտ անձանց մին էր որք լաւ գիտնալով մարդերի լեզուն, գիտան նաեւ ֆիզիոնոմիան, խաւելէն, յանարէն, ու ծանօթ առաջերէնի։

Իւր ազգային գործոց մասնակցութիւն, հանգուցեալը քանիցս մասնակցած էր Տեսակաան Խորհրդոյ և այլ խորհրդոց։ ազգային հնարարական ճաշակաւ մ'ալ, հին դրամներու հաւաքածոյ մը կազմելու կ'աշխատէր։

Իւր այս յանկարծական ու դառնակսիծ մահը խորին վշտով կը համակէ իւր բոլոր բարեկամներն ու ամեն անոնք որք չճանչնալով իսկ զինքն կը համակրէին արդէն իրեն։

Յակոբ էֆէնտի Սէլվաճեան կը թողու անմխիթար այրի մը և միակ զաւակ մը 14 տարեկան։

ՓՆԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԱՌԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ ՓՆԱՐ ընկերութեան նուագահանդէսն որ տարի 8/20 Նոր Կիւրակէին հանրաբանուցուած էր, յետաձգուած է յաջորդ կիւրակէին, (15 ապրիլ), որովհետեւ ուրիշ նուագահանդէս մը կայ արդէն կարգադրեալ Նոր Կիւրակէին համար։

Սէլվաճեան ընտանիքն հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք ներկայ գտնուելով հանդուցեալ ՅԱԿՈԲ ԷՖ։ ՍԷԼՎԱՃԵԱՆի յուղարկաւորութեան հանդիսին, համցան իրենց ցաւակցական դիպուածոց հաստատելու տխրագրեալ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան ներկայիս քարտուղար անուանեցաւ Աբաստէն գործոց Նախարարութեան քարտուղարէն Սատա պէյ։

Այսրեղի Նահանգին Մենեմէն գաւառակին դպրոցական անուանեցաւ Հիւսէյին Աշխի էֆէնտի, դպրոցական Սեօքէ։

Նոյն Նահանգին Սեօքէ գաւառակին դպրոցական անուանեցաւ Մահմուտ Մրնիպ պէյ։

Այսրեղի Նահանգական գաւառաբանի պատասխան ճիշդին նախագահ անուանեցաւ Հիւսէյին Ղազիպ էֆէնտի, ՀԸՔ։ Ջանասարա իրաւաբանական վարժարանին։

Ի Բ։ ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զրաղեցաւ ինչ ինչ կարեւոր և տարբերական խնդիրներով։

Եղմանական Նախարար Վսեմ։ Յակոբ փաշա նեղկայ տիրցաւ գանուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին, զի եղմանական պարտեսաման մէջ զբաղած էր պատասխանել ամենաչնչին։ մանրամասնութիւններու մասին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԵԱՑ ՀԵՌԱԳԻՐ

Խարկով գաղանանոց իշխանը Պաթումէն հեռագիր մը ուղղելով առ Վեհ։ Սուլթանն, միանգամ եւս շնորհակալութիւն յայտնած է առ Ն։ Վեհափառութիւն՝ Կ։ Պոլսոյ մէջ իր գրաստած սիրալիր հիւրընկալութեան համար։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՀԱՄԱՁԱՅՈՂՈՎ

Զանազան երկաթուղեաց պատուիրաքի երկու շաբթի օրը գումարում մը ունեցան թէվֆիգիոյի սրահին մէջ ի Բերա։ Այս գումարման ներկայ էին Գ։ Գ։ Պէյլիմենպաս և Բէօյօ՝ երկաթգրի ու Բրուսիոյ պետական խորհրդական և ազատական երկաթուղեաց, ինչպես նաեւ այդ երկաթուղեաց ընկերութեանց քարտուղարներն ոմանք, Գ։ Մելլեր՝ ի դիմաց Արեւելեան երկաթուղեաց և Գ։ Նիքոլիդ՝ ի դիմաց Պուլկարական երկաթուղեաց։ Գ։ Ա։ ԿրսոհոլՀ՝ իրը ատենագիր ներկայացաւ։ Նիստը բացաւ պարոն Գրիզոն յարմար բանախօսութեամբ մը։

Հանդիպումը երկրորդ գումարում մին ալ ունեցաւ երեքշաբթի իրիկուն և չորեքնաւոյին ընկերութեան կողմէ կարդացաւ պատուիրակի մը գրաստեան կրնալու իր աշխատութեանց սկիզբը համար։

Վերոյիշեալ հանդիպումներ գումարման նպատակն է սակայն մը որոշել ծանր ճամբով և Սերպիայէն ու Պուլկարիայէն անցնելով Գերմանիայէն Կ։ Պոլիս փոխադրեալ ապրանաց համար, ինչպես նաեւ ցամաքի ճանրագի Գերմանիա-Սեւանիկ-Պուլկարիա-Տէհէրանճիկ։ Պոլիս գծին վրայ կատարուած փոխադրութեանց հաւար։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եղմտական Նախարարութիւնն հրամանագ ուղղեց ամեն կողմ, որ անցագրոց հաստատէն մարդասիրարի վարչութիւն պատկանելու մասն յանձնուի կառավարական մասուններու, և մարդահամարի անօրէնք ու պաշտօնեայք չդպչին այդ գրամին։

Եղմտական Նախարարութիւնը նոյնպէս հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ փութացնել զինուորական տրոց գանձումն, յարդելով հանգերձ յանձնելու տրոց համար որոշեալ պայմանագրերը։

ԹՂԹԻ ԵՒ ԴԵՐՁԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ցայսմիկ է թէ Վեհ։ Սուլթանի առաջին սենեկապետ Օսման պէյ մեծաշնորհ ստացած է թղթի և գերձանի գործարանի մը հաստատութեան համար։

Այդ, բան տեղեկութիւնց Թ։ Հաբէթէրի, Ն։ Վսեմութիւն յաջողած է հայթայթել այդ գործարանց չնորհութեան համար հարկ եղած գրամագլուխը։ Նոյնպէս որոշուած է այդ գործարանները կառուցանել ի Պէյքօղ Հիւնքիար Զայրը մնուն տեղը, որ ամեն կրնալիս յարմար է և մեծաւորագոյն առատութիւն կայ, բան մը որ խիստ անհրաժեշտ է թղթի գործարանի մը համար։

Օսման պէյի որդին ճէվատ պէյ նախընթաց օր այդ տեղն երթալով աչքէ անցուցած և գնած է արքունի խաղաղարարի ու Հիւնքիար Զայրի միջեւ գտնուած 30-40 արտաքարի չափ պարտէզներն, որոնք էլ ետեւ պիտի գործադրեալ Նոր Կիւրակէին համար։

Սէլվաճեան ընտանիքն հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք ներկայ գտնուելով հանդուցեալ ՅԱԿՈԲ ԷՖ։ ՍԷԼՎԱՃԵԱՆի յուղարկաւորութեան հանդիսին, համցան իրենց ցաւակցական դիպուածոց հաստատիքն ստանալ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եղմտական Նախարարութիւնն հրամանագ ուղղեց ամեն կողմ, որ անցագրոց հաստատէն մարդասիրարի վարչութիւն պատկանելու մասն յանձնուի կառավարական մասուններու, և մարդահամարի անօրէնք ու պաշտօնեայք չդպչին այդ գրամին։

Եղմտական Նախարարութիւնը նոյնպէս հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ փութացնել զինուորական տրոց գանձումն, յարդելով հանգերձ յանձնելու տրոց համար որոշեալ պայմանագրերը։

ԲՈՒՆՏԱՐԿԵԱԼՔ

Հայոց և Յունաց Պատրիարքարանք և Պուլկարաց Եկեղեցարանն, ըստ սովորութիւնն, Զատիկ տօնին առթիւ գրամական նպաստներ հաստատած են բանտարկելոց։ Մեր Ազգ։ Պատրիարքարանէն գրամ բաշխուած է 53 հայ բանտարկելոց, Յունաց Պատրիարքարանէն՝ 120 յոյն բանտարկելոց և Պուլկարաց Եկեղեցարանէն՝ 25 պուլկար բանտարկելոց։

Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան ներկայացուցչ կրպակատէր կոմսն յառաջիկայ չարաթ օր մայրաքաղաքս կը հասնի ընկերակցութեամբ Պառոն որ Հիրշի քրոջ որ Կ։ Պոլսոյ ստեղելու կուգայ։

—Պ։ Պ։ Նակլմաքէր և Դուքաս յաջողութեամբ առաջ տարած են Մուտանիա—Պրուսայի երկաթուղոյ մենաշնորհն տանձնելու հարց սկսած բանակցութիւններն, այնպէս որ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ուսարտելու մոտ է իրեն ներկայացուած ծրագրոյն քննութիւնը և զայն նախարարաց խորհուրդին պիտի յանձնէ ընդհուպ։

—Եգիպտոսի տուեանը տան հինգ տարուան չվճարեալ աշխատութեան դատապարտեց Իզզէթ, Իսրահիմ և Հաղգը անուն չարագործներ, որք գիշերանց տուն մը մտած և բանութեամբ կողոպտած էին։ Ասոնց մեզմակից Ցարմիմ անուն կին եւս երեք տարուան չվճարեալ աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

—Առէլ գիշեր մէկ քանի չարագործներ ի Բերա Ադա ջէվմսի տուն մը մտան և մինչդեռ տեղեկք ճաշասարէնը կը գրտնուէին, տան ենթատեսակներն այցելելով, ատամանեցան և այլ թանկագին նիւթեր գողցան և փախան։

—Դամասկոսէն կը գրեն թէ քաղաքին Սիլսպարը անուն տեղը գանուած սարդարան մը փչելով տան և չորսի չափ յամաթարդք փրատակաց ներքեւ մնացեր են։ Ցոհանորդներն մին, տարեկան գինւոր մը, ծանրապէս վիրաւորուելով մեռեր է, ուրիշ մը եւս վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուեր և դրուեներն ողջ առողջ ազատուեր են։

—Քէօմիւրիշէն կը հաղորդեն երկու գինովցեալ անասնոցն բարկամիտներն առաջ եկած հետեւեալ ցաւալի արկածն։ Սարգ և Քեռպիմ անուն երկու գինեմոլներ, օղիի տեղանին առջեւ բռնցնած կռիւն ճնաեալ ատն անհուն ոլոր և համակրանաց վրայ զարս կը տանէին միմեանց նիստամամբ և կռիւն վերջը հանրուելէ։ Սարգ՝ Քեռպիմի ձեռքն եւս կը հարուրէ և Քեռպիմ կիսառաջարկ իւր ընկերոջ լեզուն հանուելու։ Սարգ թէեւ նախապէս չուզեր հանակերպել։ տակայն վերջապէս լեզուն կը հանէ։ Քեռպիմ փոխադարձ կամաստրելու ուժով մը կը խեղդէ և Սարգ կ'սկսի ազատակել։ Բժիշկներ հասնելով հարկ եղած դարմանները կատարեն։

—Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն երկի առաւօտ Ջերմաչափը գնաց էն վեր 2 աստիճան ցոյց տուած է ի Բեկրաստրի, 5՝ ի Վիեննա, 7՝ ի Փարիզ, 11՝ յՕտեսա, 12՝ ի Սիւրիխ, 17՝ ի Զիւրիխ, 24՝ ի Պարսա և 29՝ ի Պաղատա։

—Առեւտրական և Հանրագուտ շինութեանց նախարարութեան երկաթուղեաց տնօրէն Խայրի պէյի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի ներկայ գտնուիլ Մանիսայէն ի Սոմա շինուած երկաթուղոյ գծին բացման և յանձնման մասին, կատարել։ Զիւռնիա ուղեւորեցաւ։

—Իրաւագիտական վարժարանի դասախօսութիւնք դադրած են Բամպաղերն պատճառաւ։

—Գալաքսիսրէն կը գրեն առ Զ։։։։։ թէ տեղւոյն բանտն առաջնորդական պայմանց հակառակով գերիի մը մէջ կը գտնուի ի թէ բանտարկեալք միշտ վառաստէ են։

—Պիզանի առնուած տեղեկութեանց համաձայն երեք աւազակներ չէքակոյ գիւղի մը մէջ տուն մը կոխելով, տանտէրը զարշուրելի տանջանաց ենթարկեր և գրեթէ հրաշէկ երկաթի մը անցուցեր են։ Ոստիկանք յաջողեր են ձերբակալել այդ երեք չարագործները։

—Թաթավոյի մէջ յոյն ազիկ մը Զատկի առթիւ տարձանակ պարգած պատուն ոտքէն վիրաւորուեցաւ։

—Պիպա գաստանի մէջ վերջերս յոյ գառատ անձրեւներ տեղացեր են ի մեծ ուրախութիւն երկրագործ դասուն, որ տիրած երաշտութեան պատճառաւ յուսահատութեան մատնուած էր։

—Վեհ։ Սուլթանն հրամայած է որ գինուորական ապարիզ ձիերու ուսանելի հոյթ տրման յատուկ տացագրերը, զորս ապէք պէտ ի պէտ չահագէտ անձանց վաճառելով, կը վատուին, գինուորական նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ վճարուին հինգ առ հարիւր զեղչով մը։

—Երկի ի Պոլիս Սուլթան Համիտն վարձու կառք մը անցած պատուն, գրատ մը կից տատ կառքի մէջերուն, որք իրարու հետ, սկսան սրընթաց արշաւել։ Կառավարը վար ինկաւ եւ անցորդք յաջողեցան ազատել էֆէնտիի խանին առջեւ կեցնել կառքն, որուն մէջ կին մը միայն կը գտնուէր։

—Եէնիբազարէն (Դոսոֆա) կը գրեն թէ տասն հինգ օր առաջ սերպիայի աւազակաց խումբ մը կը պաշարէ տեղւոյն ջրաղացի գիւղերէ մէյն մէկ տաւէն, յորում կը գտնուէր Եէնիբազարցի Առէմ Բէկ հեռ։ Աւազակաց կողմէ պարարտած հրազէնները ձգելէն գիւղացիք հանձնելով կը գիմագրեն աւազակաց, որք խոյս կուտան։ Աւազակները ատն ներքեւ փաստ գրած էին բռնկնելու համար, սակայն գիւղացիք կը յաջողին այդ արկածէն առաջքն առնուլ։ (Թ։ Հաբէթէրէ)

—Թուրքիոյ ուսանող առեւտրական դաշնագրոյն վերանորոգման համար Ռուսիոյ պատուիրակ Պ։ Թէմիրեազէֆ մեր օրէն մայրաքաղաքս կը գտնուի։

—Մարմարիայէն կը գրեն թէ զօրանոցի լինելութիւնն ուսարտած ըլլալով, բացումը տեղի ունեցեր է մեծ հանդիսիւ։

—Նաւային վարժարանի այս տարուան չրջանաւարտք, թուով քսան և ութ, նախկինցոյ օր Ծովային նախարարին ներկայացան և տացան իրենց վկայականները։ Ն։ Վսեմութիւն այս առթիւ յորդոր մը խօսեցաւ։

—Կայս։ Նորէրը Ցէրմանահ չգենանն իրրեւ մարզարան պիտի ծառայէ նաւային վարժարանի ու ծովային առեւտրական վարժարանի աշակերտաց։ Այս չգենաւ չարաթ օրը պատրաստ մը պիտի կատարէ Մարմարայի մէջ։

—Այս օրերս Լաթիֆ աղա անուն վերմակագործ մը մեռնելով, մեծաքանակ դրամ գտնուած է Մեծ Շուկայի մէջ իւր ունեցած խանութէն։ Մարկիզի քարտուղարներն Մուսթաֆա էֆէնտի, որ իրրեւ ժառանգորդ ներկայացած էր, խանութը բանալով բազում դրամ գտած է կոշիկներու, ծրարներու և բարձներու մէջ պահուած։ Մուսթաֆա էֆէնտի այդ դրամներն առած է, առանց նկատողութեան առնելու թէ, կրսէ Սապահ, Լաթիֆի ազգականք չունենալով, Պէյթիւլմալի եւս մաս մը ունի այդ հարստութենէն։

ՕՐՕՅՑՈՆ

Թատրեան և տիկնոջի զգեստի համար նոր գիւտ մը է։ Բացատրական տետրակը ձրիաբար կը զրկուի։ Դիմել առ The Aurophone Company Limited, 64, Chancery Lane, Londres.

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԻՂ

Կ։ ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 16 ապրիլ

Հանրապետութեան նախագահն երէկ իրիկուն մեկնեցաւ հարաւային դաշտերը։

Լոնտոն, 16 ապրիլ

Գործատարական ընկերակցութիւնը որոշեցին եւս կենալ մայիս 1 ի ցոյցէն, այլ յետաձգել զայն մայիսի առաջին կիրակիին։

—Թուրք կիսանայ թէ Պարսկաստանի Ազգային պանքան իր պարտիկ հանքերու չահագործման իրաւունքն 800,000 անգլիական ոսկւոյ վաճառեր է «Բերժէ պանք Մարին Բարիս Դորբոյէզ» անուանի ընկերութեան մը որ հիմնուած է մէկ միլիոն անգլ։ ոսկւոյ դրամագլխով։

Պէրլին, 16 ապրիլ

Պիզմարք իշխանին ի պատիւ յի չատակարանի մը կատարման մեծ մասնախում մը կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Պ։ Ֆոն Լէվէնֆիլ, նախագահ նախարդ Երեսփոխանաց ժողովոյ։ Պ։ Ֆոն Լուքէնով կարդաց կասեր մէկ ինքնագիր նամակն, յորում Ն։ Վեհափառութիւն կ'ըսէ որ հաճելի է թէ ժողովրդեան բոլոր դատակարգերը բուռն երախտագիտութեամբ պիտի ընդունին մասնախմբին որոշումները։ Կայսր։, այդ յիշատակարանին հաստատման նպաստելու փափագով, իւր Ն։ Վսեմութեան տակ առած է գոյն սիրոյ օրաց։

Նոր Ցորք Ամ։ Զորքերն կը հրատարակէ Պիզմարք իշխանին մէկ նամակն, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որք իր հրաժարման և ծննդեան տարեդարձին առթիւ իրենց համակրական զգացումներն յայտնեցին։

Փարիզ, 16 ապրիլ

Փէրի Ժ։։։։ կը ծանուցանէ թէ Վիլհելմ Կայսր առ Պ։ Ժիւլ Սիմոն գրած է Մ։ Դէն Ֆրեսերիկի գործարանին օրինակ մը, 30 հատորով, չքնաղ ապագրեալ, ծախիք Ֆրեսերիկ Վիլհելմ Գ։ թագաւորին Բրուսիոյ, Ա։ Մէնցելի յորինած պատկերներով։ Բրուսիոյ թագաւորը այս գործը նուէր կը տայ այն անձանց զորս մասնաւորապէս պատուել ուզէն։

Շանպերի, 16 ապրիլ

Անգլիոյ թագուհին զարհանգէս կատարել տուաւ Զոր։ Օ'Նէլլի հրամանին ներքեւ։ գանուող պահապան զօրաց։

Վիեննա, 16 ապրիլ

Փէսէնիէլ Գ։ Բէնէդէքին կիսանայ կրեսաւ կզրկէն թէ Զատկի տօները կատարեալ հանդարտութեամբ տեղի ունեցած են։

Վիեննա, 16 ապրիլ

Ներքին բժշկութեան հանձնաժողովը բացուեցաւ նախագահութեամբ վիեննացի Փրոֆ։ Նոմնակլի։ Կրթական նախարարն և քաղաքապետը շնորհաւորեցին ժողովականներն, որք պիտի քննեն նաեւ Տանկ կոչուած տենդը։

— Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ Սերպիա ութ հազար բազմհարուածեան հրացան և արագահարուած թընդանօթներ պիտի յանձնարարէ։

Մոսարիա, 16 ապրիլ

Տապան զորավարն Ալիքսանդր Գրնաց, իւր երկամեայ խցարգելութեան պատիժը կրելու։

Եղմտական Նախարարն Երեսփ։ Ժողովոյն մասոյց օրինագիծ մը, որով Ազգային Դրամատունը կ'արտօնուի ոսկեալ թիւէն աւելի դրամատոմներ ի շրջաբերութիւն հանելու։

ԴՐԱՄԱԳԱՏ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑԵՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տարի Լոնդրայի վրայ (Պանքայի).....	110
3 » » » (վճարելի)	109 3/8
3 » Բարիզի » (պանքայի).....	22 90
3 » » » (վճարելի)	22 97 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Նոր երկրորդ դասու (Մէճիտ։ ։։։ Ոսկի	20 11
Գրաստրոյն դասու Ելեն վերջի »	20 10 1/2
Բերայի մէջ »	20 6
Ռումանական բացուածքներ »	20 11
Կէս օրէն »	20 9

ԻՍԹԱԲԷՈՒԼԻ ՇԱՒԻԼԻ

Նոր երկրորդ	54 10
Կէս առաւօտ	54
Կէս օր	54

ԸՆԹԱՑԵՔ Ա։ ԼԻԹ։ ԼԻՐՈՅ

Նախաւորութիւն A Ոսկի	29 3/4
» B։ »	24 3/4
» C։ »	20 12

ՊԼԱՆԵՏՈՒՄԻՆ

Ուսանելի գիրերու.....	Ա։Գալ։ Լ։	4 29
Գրեան գիրերու.....	Ոսմ։ »	8 34
Գանք աք Գոնա	» »	7 14
Ռոս։ Շանժ է վաճառ.....	» »	4 35
Գրատետ։		185
Բաս մէկի երկրաչափ.....	Ֆր։	78 25
Պղիկասիոն աք Բրիսքիեն		— —
Սամանթաքի Լաւերիսի ...	Գ։ կ։	114

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 16 Ապրիլ, ժամ 3 վայր։ 35 երկրորդ

3 տարեկան Ռանթի 3 %	89 22 1/2
» » 4 1/2 %	107 05
Օսմանեան քոնսոլիտ Ոսկի Գ։	18 52 1/2
Օսմանեան երկրաչափ	74 50
» Լեմիի ժամանակագրի	248 75
Պանք Ոթոման	561 25
Գրեան Լիոնէ	718 75
Եգիպտական Ռանթի 5 %	94 10
Տունիսական 5 %	— —
Հիմարիի Թիւրք	501 25
» » Սիմանսի մէջ	486 25
Անք աք Բարի	787 50
Օսմ։ մեջլիս արժէթուղթ	436 25
Բանկէի Ջրանք	2306 25
Ազանիական ապահովագրութիւն	— —
Զէք Լոնդրայի վրայ	25 16 1/2

Լոնտոն, 16 Ապրիլ, ժամ 6 վայր — երկրորդ

Լոնտոնի սակարանին հեռագիր եկած չէ ցարդ։

ԲԱՐԻԶ ԲՈՒՐՍ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 16 Ապրիլ, ժ։ — վ։ — երկրորդ

Ցրտանական Ռանթի 3 %	89 21
Օսմանեան քոնսոլիտ Գ։	18 42 1/2
Օսմանեան երկրաչափ	74 37 1/2
Եղիպտական միացեալ	486 56

Վիեննա, 16 Ապրիլ, ժամ — վայր։ —

Օսմանեան երկրաչափ	35 40
» Լեմիի բանկերաչափ	— —
Քարանաւոր Լոնտոնի վրայ	119 10

Պէրլին, 16 Ապրիլ, ժամ — վայր։ —

Հարանաւոր Թիւրք ի Լոնտոնի վրայ	20 35
Լուսալ Թղթադրամ	221 1/4
Օսմանեան երկրաչափ	80 70
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Գ։	18 85

Գ։ ՌԱՖԱԷԼԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՏՐԱԳԻԶՈՆ, 28 մարտ

Անցեալ 24 էն Պաթումի ճանապարհով մեկնեցաւ ի Պարսկաստան Արշակ Խան Գարագեանց, որ Եւրոպայէն հասած էր քաղաքս և Պարսից Վեհ։ Շահին գէպ ի Եւրոպա ըրած ուղեւորութեան առնն Ն։ Վեհափառութեան մասնաւոր յանձնարարութեամբ իւր ամենասիրելի Ազիզ Սուլթանի և իրեն թարգմանի պաշտօնը կը կատարէր։

Արշակ Խան, իւր Վեհափառ Շահին անձնասուէր ծառայութիւններէն զատ, որոց փոխան անկիս ստացած է շնորհակալագրեր, պատուանշան և խանութիւն, մասնաւորապէս Պարսից Մեծ Վեզիր Էմին Սուլթանի հետ ի վաղուց անտի մտերմական կապով յօդուած՝ նորա ամենամեծ վստահութեան և համակրանաց արժանացած է, մասնաւորապէս վերջին անգամ Եւրոպա ուղեւորութեան ժամանակ։

Ի Տրապիզոն եկած էր քանի մ'օրով անձնական գործոց կարգադրման համար, սակայն Կ։ Պոլսոյ դեսպան Վսեմ։ Մոհսին Խանի հրամանին համաձայն 20 օրէ ի վեր յապազեցաց իւր մեկնումն ստանալու համար այն ահաւոր պատուանշանը, զոր շնորհած է մեր Վեհ։ Սուլթան Համիտ կայսրը առ Մեծ Վեզիրն Պարսկաստանի, և զոր կը տանի իւր հետ ի Թէհրան։

Արշակ Խան 27—28 տարու մի շատ համակրելի երիտասարդ է։ Ասասնոր աւելորդ կը համարինք թուել մի չարք իւր ընտիր յատկութեանց, զի մի՛ գուցէ այսու վիրաւորած լինինք իւր ազնիւ ոգին։

Իւր ատ մնալն օգուտ քաղելով քաղաքս Ազգ։ վարժարանները այցելեց և ի մասոյ տեղեկացաւ անոնց վիճակին։

Քաղաքիս հայ երիտասարդութիւնը թէեւ շատ քիչ օրեր նորա ներկայութիւնը վայելելու պատեհութիւն ունեցաւ, սակայն Արշակ Խան կրցաւ այդ սուղ ժամանակամիջոցին մէջ բոլոր վիճակն ճանաչողութիւն սիրաբ տանիլ իւր հետ՝ անդ դրաշնեալ գտնելով ամենեցուն բուռն համակրանքն և իրերին յարգանքը։ Հ։

ԱՐՇԱԿ Ա. ՏԱՄԱՍՅԱՆ
Տպարան Գ. Տամասյանի
Գրական դեմքերի դիմանկարներ եւ նրանց գրչագրեր։ Գինը 14 դրամ։
Գնահատված դեմքերի մասին գրվածքներ եւ նրանց գրչագրեր։ Գինը 10 դրամ։
Գնահատված դեմքերի մասին գրվածքներ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻՔԻԾ ԵՎ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇԽՈՒՐԸ ԵՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն դարդի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կ'նան վստահաբար պիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հատատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Զեռանին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմնահան խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

GUERISON Prompte et Certaine!
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Entérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'École supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԵՒՈՅ ՔԱՆԶԻՒԲԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 64

Ο ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌՈՒՋԻՆ Գ ԲԺԱՐԱ Ը դրանց, պատուհանների փեղկերու կարմիր բոյսերէ տախտակամածներու, բանջարներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածոց

ԳԵՂԵՑԱՐԱՆԱՏԻՊ

ՌՈՒԲԻՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՏԵՐԲՈՒՐԳ ԱՏԱՂՁԱՅԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻ 21 22 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կարմիր ներկեր, որոնք չեն փոփոխիր ամէն տեսակ չինուածներ թէ՛ փայտ և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս գրասեղաններու, հիւանդանոցներու, փոքրարանոց և խոնաւ թիներու ներքին ու արտաքին ատաղձեայ ամէն տեսակ զարդարանքներ, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձագործութիւններ։ Գնահատելի եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ ոսկեայ, արծաթի և քանդակեալ գորգեր, կարասիներ, զարդուն ջրի ներներ, բարձրաստիճան մեծ տարգաներ և մեծ փողոցի դռներ։

Սոյն գործարանը գիտնալ մեծապէս գոհ մնալով, որոմնեան յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ գիտութիւններ ունի։

ԱԲԱԳ, ԱԺԱՆ, ԹՆԱՄՈՒ, ԳՈՐԾ 319

ՀԱՆՐԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՓՐՈՆՇԻՊԻ, ՀԱՄԲՈՒԽԻ, ՕՐՏՈՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՄԱՆ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.

TRADE MARK.

ՇՆՉԱՎՈՒԹԻՒՆ Ի ԵՒԶԵՐԻՆ ԶԻՆԵԼՈՒ ԵՆԵՆ ԵՎ ԱՌԱՆՑ ԿԱՄՔԵՐ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀՐՈ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ԻՐ ԲԱՆԱՄԵՐՈՎ ՊՐԱՆ ՊՈՒԼԵՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՄԱՐԵԱ ԱՌԱՆՑ ԿԱՄՔԵՐՈՒ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԾԱԾ ԵՎ ՃԱՆՉԱԾԱԾ ԵՆ ՆՈՐԱ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆԵՐԸ։

ԱԼՆԶԷՅՊՅ ԹԱՂԱՒՀԷՆ ՆԵԻԼԻ ԹՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆԻՆ վրայ, ի Ուիք, ԸՆԿՈՎԱԼ։

«Մերկի պարան, Ըստ որում կը նեղուի յանկա. հագէ մը որ գիշերը կ'արկլուր ինձ քանալ և ցերեկը հանդիսաւ անցուցնել, վասն. կոմս փարթենեան ձնարարեց ինձ գործածել ձեր անուշահոտ բալասանին անիծանի հարիւրներով և կը՝ սիրաստեալ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարերարմ կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալս գործ դարձնելու, և առաջին փոքր սրուակը բարերարին բուժեց զիս։ դիտարանոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ ի ամենայն։ (Սոր.) Ա. ՍԻՆԶԻՆ, Նեղի թնդանոթարեն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և ատաղեալ դեղերու վաճառատանց քան շեշտ 1 շիլին 1½ ընկսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՒԼ, Ֆ. Ս. Ա., Սպիտակ Լուլյա, Պարքիլիէրս քրոս, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Եւրոպայի ներկայացուցչին քով։
64

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալլոտա, պահանջուն քով։ Կայսրան Թրամուէյէն։ 95 և 6

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէ)
ԿԱԼՈՒՆԱԿ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆԳԻՍՏՈՅ ԵՎԱՆԱԿ

GRANDE GRILE — Աւելորդ տարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լարդի և փայծաղի խցուումն, ներքին պարարանաց թոյնութիւնք, մոլորձային քար և այլն։

HOPITAL — Սարսաղական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ատամնաբոյ ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, տարբերակի զգայութիւն ատամնաբոյ, ջղացաւ, անեղութիւն։

CELÉSTINS — Երիկամանց և միզուղիի տարութիւնք, միզական սուլ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիաբէտ), ոսկրատուց – միզական (Ալբիմինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և միզուղիի տարութիւնք, սուլ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, ոսկրատուց – միզական։

Աղբիւրին անունը դեղ և միասնաբար ինքու քարտիլին վրայ։

Պետք ամէն դեղատանց ի գնալու։ 637

Կ ԸՆԻՍՔ ԱԶԳ

ԱՆԿԱՐԱՊՈՒԹԵՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՊԱԿՏԱՆՈՅԹԻ ՄԻԱՅԹԻ Հ. Թ. ԴՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր գործարան ընդգէմ արգելուի ինչպէս ձեռ, եղջերաւոր անասունց, ոչխարներու, չուներու մանի արոյծ ճգնիներու։

ԵՐԿ ԱԵՌԱՆ ՈՒՇԱՑՈՒԹԻՒՆ 0,00 և 300 մասն Ջրի խառնուածքի և գործածելու լուսեր։

ԻՆՉ ԳԱՐՄԱՆ 12 ԿԱ 150 մասն Ջրի խառնուածքի։ Այս ջրով կ'ապանին ճանկերն և կոպ ապնի ատամոց վերջերը։ Նոյնպէս գանգատանի շուներուն յատուկ հոտ և թանկոց փնտուելիքներուն անկումը կ'արգելի։ Ուշադրութիւն հանար կն։ ջրոց հիմա 10 լիտր Ջրի մէջ։

ԻՐ ԱՂԵՐ։ Լաբ ապը կը գործածուի ատանիներուն և պարատու ծառերուն, կոնդրաքին ոլիներն և թրթռուններն, և հանուարար կը գիտցնեն ատանիին ոնուն։ Բրնատուիները 0 կն 80 մասն Ջրի մէջ լուծուած ՊԱԿՏԱՆՈՅԻ ՄԻԱՅԹԻՒՆ ՀԻՆԹԻՆ, զի ամ կը մնան ամէն տեսակ հիւանդութիւնն և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԵՐԱՅԻ։

Պակտանոյի հինգ մը 1, ½ և 1 գրամ նոց տուփերով կը գտնուի ի Զալալիա, Խուրշան խան, թիւ 18։ 411

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՆՈՒ

ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀՈՎԱՆՈՑԻ

Ի Պոլիս Աշաբ Էֆէնտի խանի տակ թիւ 17 եւ մասնաւորապէս ի Մեծ շուկայ, Նուրի Սամանիէ Ճատտէսի թիւ 32։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն ոչ է հոփանց չգնել առանց նախապէս այցելելու այս մթերանոցն։ Այդ մթերանոցի ապրանքներուն, Եւրոպոյ ամէնէն նշանաւոր գործարանաց հետ պայմանագրութեան ներքեւ է և գործարանաց հոլուսոյն անհաւատալի ժամն գներով պիտի վաճառուի սանուռուան համար թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ 10000 հագուստներ։ Այդ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաև արանց ու կանանց համար ֆէլ ո՛էլէսէ փանկլաներ ապիտակ ու գունաւոր թաշկինակներ, գուլպաներ, սեղանի սպասներ, փղոսկաներ և այլն, որք որոշեալ գներով կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակութեամբ։ Ապրանաց տեսակին ու ժամանակին վրայ գաղափար մը ունենալու համար հարկ է անդամ մը այցելել այդ մթերանոցը։ 405

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԲԲԿ)

ՄԱՐԻՒ ՁԿԵՆ ՋՈՒՏ ԻՒՂ

ԻԲՈՖՈՖԻԼԻԹ ՊԷ ՀՈՎ Լ՝ ՍՈՊՈՅՈՎ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՆԻՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է
Մարիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ սնարիւնութիւնը
Կը բուժէ հոլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղաձուութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, դիւրաբաստ է, և ամենէն փափուկ սամանքները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Դարձ տիատարք ի կ Պոլիս։ ՀԱՄԱՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇ։ 81

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԻԿՏՈՐԻՈՅ ԳԻՆ

ԱՆՎԻՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵՏԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին։ Կ'տրվելիք մաղերուն թափիլը։ Հնտրվեսուք բոյց ապանով արդիւնք յառաջ կը բերէ։ Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մաղերուն։ Գործածութիւնը բաղմնոփաս չէ։

ՆԵՐԿ ՁԷ ՁԷ ԱՅՍ

փոփոխեալ ապիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մատանութիւններ ունին, կանայք որ կամ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են։ այս պատճառով մէջ մտնուանդ ՄԱԶԵՐՈՒՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐԳԻՆԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ՅԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԼՈՒ

Ի թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՄԻՐԻՆՏ ԳԱՌՈՒԱՆԱ, Մթերանոց անդլիական, Վալլոտա. թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 68

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՅՈՐՈՎ

ՀԱՅՈՍՅՈՒՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՀԱՅՈՍՅՈՒԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղաշտա կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ արտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան չէջանը բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւծութիւնն որ յառաջ եկած է ո՛սէ և կորուստ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմրցակցելի եւ մեծագործութեան զգացումներն եւ տիտանիզ կ'անհետանան ճշգրտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՒԻ ՅՈՍՅՈՒՆԸ Ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելկարական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանանուի մարդկային ամբողջ էութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը։ այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւարտամաշ է, կը զսպէ եւ կը ճանաչէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն ի կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծոն ուժի աւելցնելն օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ ժամանակ կարողութեանց ն, ծաւալ յաջողմամբ եւ կորստեան եւ բարբութեան զգացմամբ մը այլ վարժութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր։ Բարդութիւնը վերանորոգուած է։ Աւարտամաշ կը կատարուի։ Գունը կը լրնի հանդարտ եւ կազդուրի։ Դիւրը կ'սիրի լեռայ, շրջուանքը կը գունաւորին, աչքերը լոյսն կը լրնին, մարմնը պատճառ եւ ամրանայ։

Զգուշացէք սոսա նմանութիւններ էն։ Տոքթոր Լալորի Ֆոսֆորոնը պարունակեալ է phodyne London. [illegible] կարողութեան։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ է։ Տեսնալ անակ եւ մարդասիրական կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։
65

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալլոտա, պահանջուին քով։ Կայսրան Թրամուէյէն։ 95 եւ 97։

Dr. Lalors' Phosphodyne.